

Písně: 196 (sl. 1 a 4), 66 (sl. 1-4), 419

Introit: Žalm 66,1-5 a 9

Čtení: Zacharjáš 8,2-8

Poslání: Filipským 4,1 a 4-6

Kázání: První Korintským 9,22-27

Těm, kdo jsou slabí, stal jsem se slabým, abych získal slabé. Všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé. Všecko to dělám pro evangelium, abych na něm měl podíl. Nevíte snad, že ti, kteří běží na závodní dráze, běží sice všichni, ale jen jeden dostane cenu? Běžte tak, abyste ji získali! Každý závodník se podrobuje všestranné kázni. Oni to podstupují pro pomíjitelný věnec, my však pro věnec nepomíjitelný. Já tedy běžím ne jako bez cíle; bojuji ne tak, jako bych dával rány do prázdna. Ranami nutím své tělo ke kázni, abych snad, když kázu jiným, sám neselhal.

Díky dvěma Pavlovým epistolám vešel křesťanský sbor v Korintu do povědomí čtenářů Bible svou rozhádaností. Vznikaly v něm skupiny a frakce, tlaky a dusna. Kdekdo se zaštiťoval kdečím. Jeden chodil ověšený principy a zásadami. Druhý na ně postmoderně kašlal. Docházelo k rozepřím o věci podstatné i malichernosti. A všichni dohromady brali své postoje smrtelně vážně a byli ochotni za ně ostrým jazyka bojovat do posledního slova.

Do této zjitřené atmosféry přichází Pavlův dopis. A v něm přečtený oddíl. Uvědomíme-li si, do jaké situace směřuje, může se jevit skoro nepatřičně. Vždyť přirovnávat existenci člověka ke sportovním hrám se přinejmenším tomu, kdo je sužován vlastní důležitostí, může zdát krapet mimo. Kromě jiného však právě v tomto vyvětrání a odlehčení dusna panujícího mezi korintskými křesťany tkví vnitřní náboj apoštolova poselství: umožňuje nadhled a odstup.

Podle Pavla člověku prostě nepatří jen přívlastky *sapiens*, *faber* nebo *religiosus*. Příslušníka lidského rodu necharakterizuje jen intelekt, schopnost pracovat a produkovat či smysl pro věci posvátné. Snese i pojmenování *homo ludens*, „člověk hravý“, člověk, jehož životem je hra. Apoštol tedy – u víře, že tím dobře ilustruje křesťanovu existenci ve svobodě (srov. *I K 9,1*), – používá obrazu sportování. Sportování, na které si Korintané potrpěli: v jejich městě se pravidelně každé dva roky, v období mezi Olympiádami, konaly tzv. Isthmické hry.

Konkrétně Pavel přirovnává život k závodnímu běhu a boxu – a to o první cenu, o odměnu za dosažený cíl. Ve hrách sportovních jí může dosáhnout jen jeden závodník, ten první (*I K 9,24*). V křesťanském „závodění“, ve *hře života*, však neexistuje pořadí a odměna je slíbena všem, kdo se neminou cílem. A ten je dán Bohem. Jakoby apoštol říkal: „Váš život je hrou, která vás má prověřit.“ Je to však zkouška odehrávající se za určitých pravidel a ta jsou podstatnou součástí každé hry. Pokud se pravidla nedodrží, hra hrou být přestává: vždyť „každý hráč se podrobuje všestranné kázni“ (*I K 9,25*). A každý, kdo přistoupí na pravidla, musí znát i její cíl, musí vědět, co je jejím účelem. Proto slyšíme Pavla ujišťovat: „Já tedy běžím ne jako bez cíle, bojuji ne tak, jako bych rozdával rány do prázdna“ (*I K 9,26*).

Domyslíme-li toto podobenství dále, zjistíme, že to, co lidé potřebují k dobrému životu, není ani tak převaha nad druhými, nýbrž hra hodná hraní. Hra, která má dobrý cíl. Ne každý má ovšem to štěstí do ní vstoupit. Proto když se někomu zdá, že mu život žádnou hru hodnou hraní nenabízí, často se snaží vypomoci si náhražkami. Protože *homo ludens* považuje jakoukoli hru – byť s cílem pochybným – za lepší, než jít od válu a nehrát vůbec. Za lepší než se užírat někde v koutě, nebo jen takzvaně fandit. V takovém případě si, každý podle svého gusta, hledá svůj ring, svou závodní dráhu, svoje sukno, svoji parketu. A místo *hry života* s Božími pravidly a Božím cílem se pokouší hrát svou *hru na život*, která odráží jeho vlastní cíle. Trefně kdysi nazval židovský psycholog Eric Berne, zakladatel tzv. transakční analýzy, svůj bestseller *Games People Play* ...

Zkusme si teď pár her na život přiblížit.

Jedna z nejrozšířenějších by se mohla jmenovat *čuník u koryta*. Je to hra jednoduchá, prvoplánová. Jejím cílem je prodrat se co nejhloběji do koryta, sežrat toho co nejvíce a ostatní vepříky odstrkovat od žlabu co nejdále. Úspěšný hráč této hry musí být od rány, ramenatý a nenasytý. Hra se může provozovat i u docela malých korytek.

Na *pyšného páva* se hraje pro slávu a není o moc složitější. Jejím účelem je roztáhnout ego co nejvíce a udržovat ho v tomto stavu co nejdéle. Tehdy se protagonisté stávají středem pozornosti a hovorů druhých. Vítězství dosahují ti, kdo se napařují nejdéle, bez zřetele k tomu, zda na nich něco k oslavování je,

či není. Spoluhráči, kteří chtějí také trochu bodovat, s nimi kamarádí alespoň na facebooku, aby ostatní viděli.

Kohout na smetišti je vyhledávaný alfa samci a alfa samicemi. Vyžaduje trochu víc fortelu: jeho smyslem je vypěstovat si odolnou vůli k moci. Dobré alfy proto s druhými mluví a jednají jako ředitelé a ředitelky zeměkoule. S nepřizpůsobivými manipulují jako s figurkami na šachovnici – hrou očí počínaje, šikanou konče. Demoverze hry se provozuje v soukromí vztahů partnerských, manželských, mezigeneračních. Verze plná bývá zasazena do sféry veřejné – světské i církevní. O to bývá barvitější, někdy i krvavější

První tři hry na život – čuník u koryta, pyšný páv i kohout na smetišti – slibují výhry prvoplánové: bohatství, slávu, moc. V druhém plánu jsou však ošidné tím, že nikdo z vítězů nevyhrává nic, co by opravdu mohl nazvat svým vlastním. Snad jen ten „věvec pomíjitelný“ (1 K 9,25), jak říká apoštol. Čuník u koryta může skončit podstatně prachatější než boháč z Ježíšova podobenství, a přesto ho při odchodu z kolbiště provází jen Boží „Blázne ...“ (srov. L 12,13-21). Pyšný páv se může stát populárním tak, že jeho jméno skloňuje elita i lůza, aby nakonec vysvitlo, že „lépe je slyšet důtku od moudrého než poslouchat opěvování od hlupáků“, jak říkal starozákonní Kazatel (Kaz 7,5). A kohout na smetišti se klidně může uklovat k smrti, ale přesto zůstává bezbranný vůči prorokovu: „Sejmi turban a sundej korunu, nastává změna. Co je nízké, ať je vyvýšeno, a vysoké ať je sníženo“ (Ez 21,31).

Hrát se ovšem dá i tak, že okamžité, prvoplánové úspěchy se nekonají. Jistě. To se pak neocitáme na okresních a krajských přeborech, ale rovnou na Isthmických hrách na život. Zkušenosti z nižších soutěží jsou ovšem samozřejmě bonus navrch.

Pilný mravenec je regulérní běh na dlouhou trať. Jeho cílem je upozadit rozum a cit ve prospěch pevné vůle. A tak jeho hráč raději nemyslí, necítí a činorodě komíhá sem a tam do roztrhání těla. Od spoluhráčů vyžaduje stejný workoholismus. Když se zpěčují, začne se svým mesiášským komplexem v mraveništi hystericky vzbuzovat pocit viny.

Vítězství v *přemoudřelé sově* obnáší stát se největším rozumbradou v celém lese, nebo rovnou v Athénách. Uzávorkování vůle a citu ve prospěch ratia se dosahuje žonglováním s omezeným počtem pojmů, někdy krapet únavným obměňováním pár základních schémat. Myšlenkové variace, poměřované s akrobatickými dovednostmi jiných sov, bývají výsledně vyhodnocovány jako dosažená intelektuální výše, poznání či moudrost.

Hrát na *éterickou vázku* vyžaduje, aby protagonista povýšil cit nad rozum a vůli a rozplýval se v nekonečné emoční autoerotice. Má-li náboženské sklony, pak mu publikum tleskává za obzvlášť naleštěnou svatozář. Hra na éterickou vázku ovšem díky vysokému riziku autismu nezřídka plynule přechází do disciplíny *slon v porcelánu*.

Korintští křesťané holdovali pilnému mravenci, přemoudřelé sově i éterické vázce náruživě, na profí úrovni. Sázeli přitom na to, že aplaus na počest vítězů se ozve nejen z pozemského hlediště, nýbrž i z tribuny Boží. Z té ovšem podle Pavla zní něco odlišného. Pilným mravencům komíhajícími ve sborovém mraveništi a snášejícím páte přes deváté připomíná nutnost pořádku při bohoslužbách (srov. 1 K 11,17-34; 14,26-40). Přemoudřelým sovám píše: „Moudrost tohoto věku je bláznovstvím před Bohem“ (1 K 1,19; srov. 1,18-2,5). A éterickým vázkám ukazuje ve svém slavném hymnu na lásku „mnohem vzácnější cestu“ (1 K 13), než je honba za duchovními prožitky.

Apoštol prostě o hrách na život ví své. Proto sboru z isthmické šíje staví před oči obraz závodu, obraz sportovních her, jejichž pravidla nejsou v rozporu s pravým životem, jejichž pravidla dává v Kristu Bůh sám (srov. 1 K 9,21). Proto volá Korintřany, aby zanechali svých falešných her na život a pustili se do hry hodné hraní. Do hry mistrovské – do hry Mistrovy. Ten příměr samozřejmě nechce svou odlehčeností vést ty, kdo se ve svých hrách na život berou přesprávně vážně, k nějaké nezávaznosti a nezodpovědnosti. O to nejde. Pavel zkrátka jen ukazuje, že to, co se děje mezi místními křesťany, je hrou falešnou, bez pravidel Božích, bez cíle v Kristu, bez završení v Bohu, bez ohledu na spoluhráče. Že je to jen závod osamělých běžců, pouhý boxerský match o prvenství. Naopak ve hře mistrovské, v kristovském zápolení může jít i o to, „stát se slabým těm, kdo jsou slabí“, aby všichni byli získáni pro zvěst evangelia (1 K 9,22-23).

Hrajme tedy tak, abychom mířili k dobrému cíli. Kéž i o nás platí slova apoštolova: „Já tedy běžím ne jako bez cíle, bojuji ne tak, jako bych rozdával rány do prázdna“ (1 K 9,26). A kéž i naše běhy a boxování se smějí připojit k vyznání z *Druhého listu Timoteovi*: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru zachoval“ (2 Tm 4,7).

Amen.